

Співак А.П.

Місце фізичної реабілітації в системі збереження і зміцнення громадського здоров'я населення

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

Spivak A.P.

Place of physical rehabilitation in the system of preservation and strengthening of public health of the population

Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine

antonina.spivak@uzhnu.edu.ua

Вступ

В Україні, на даному етапі, активно у сфері охорони здоров'я розвиваються система громадського здоров'я та система організації надання реабілітаційної допомоги.

Як система громадського здоров'я так і система реабілітаційної допомоги визначені на законодавчому рівні [1–6]. Необхідно зазначити, що базовим рівнем для діяльності системи громадського здоров'я та забезпечення амбулаторної реабілітації являються територіальні громади [7], які створюються в ході проведення адміністративно-територіальної реформи державного устрою країни [8–10].

Активному розвитку системи реабілітації в Україні являється прийняття Закону «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» [11] на виконання якого послуги з реабілітації включені до більшості пакетів державних гарантій медичної допомоги.

При цьому Всесвітня організація охорони здоров'я в питаннях збереження, відновлення та зміцнення здоров'я населення важливу увагу приділяє питанням реабілітації про що говорить документ «Реабілітація–2030: заклик до дій», в якому ставиться задача щодо збільшення масштабів реабілітації на рівні країн [12]. В даному документі серед пріоритетних напрямків дій щодо зміцнення систем охорони здоров'я у сфері надання реабілітаційних послуг ВООЗ визначено наступні:

- поглиблена інтеграція реабілітаційних послуг у систему охорони здоров'я і зміцнення міжсекторальних зв'язків на користь оперативного та ефективного задоволення потреб населення;
- включення реабілітації до загальнодоступних послуг охорони здоров'я;
- побудова моделей комплексного надання реабілітаційних послуг на користь забезпечення рівного доступу до якісних послуг для всіх людей, у тому числі тих, які проживають у сільських та віддалених районах;
- створення великого багатопрофільного контингенту фахівців у сфері реабілітації з урахуванням специфіки кожної країни, а також пропаганда концепції

реабілітації на всіх рівнях навчання працівників галузі охорони здоров'я;

- розширення фінансування реабілітаційних послуг через відповідні механізми.

Таким чином, важливо відмітити, що основною метою діяльності як системи громадського здоров'я так і системи реабілітації є збереження та зміцнення здоров'я населення.

Мета дослідження: визначення місця фізичної реабілітації в системі збереження та зміцнення громадського здоров'я населення.

Матеріали та методи

Методи: бібліосемантичний, контент-аналізу, структурно-логічного аналізу. Матеріали: законодавчі акти з розвитку систем громадського здоров'я та реабілітації.

Результати дослідження та їх обговорення

Актуальність розвитку систем громадського здоров'я та реабілітації пов'язана з погіршенням стану здоров'я населення планети зростанням поширеності хронічних неінфекційних захворювань та кількості осіб з інвалідністю [13–15].

В ході виконання даного дослідження нами були проаналізовані чинні законодавчі акти та наукові публікації з розвитку системи громадського здоров'я та системи реабілітації в напрямку їх інтеграції по забезпеченню збереження та зміцнення громадського здоров'я населення.

Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» який прийнято 3 грудня 2020 року за № 1053-IX, який визначає правові, організаційні та економічні засади проведення реабілітації особи з обмеженнями повсякденного функціонування у сфері охорони здоров'я з метою досягнення та підтримання оптимального рівня функціонування у її середовищі.

Законом визначено, що метою державної політики щодо реабілітації у сфері охорони здоров'я є створення

умов для ефективної реабілітації, забезпечення доступності навколишнього середовища, можливості вести самостійний спосіб життя і всебічно брати участь у всіх аспектах життя суспільства, сприяння створенню середовища, що організоване відповідно до вимог універсального дизайну та розумного пристосування. А основними принципами державної політики щодо реабілітації у сфері охорони здоров'я є прозорість, ефективний розподіл повноважень та відповідальності між органами державної влади, якість та доступність реабілітаційної та психологічної допомоги, інклюзивність, сприяння поверненню людини до ведення самостійного способу життя.

При цьому метою державної політики щодо реабілітації у сфері охорони здоров'я є створення умов для ефективної реабілітації, забезпечення доступності навколишнього середовища, можливості вести самостійний спосіб життя і всебічно брати участь у всіх аспектах життя суспільства, сприяння створенню середовища, що організоване відповідно до вимог універсального дизайну та розумного пристосування.

Основними принципами державної політики щодо реабілітації у сфері охорони здоров'я є прозорість, ефективний розподіл повноважень та відповідальності між органами державної влади, якість та доступність реабілітаційної та психологічної допомоги, інклюзивність, сприяння поверненню людини до ведення самостійного способу життя.

Реабілітаційна стратегія охорони здоров'я є окремою стратегією охорони здоров'я, головною метою якої є досягнення оптимального рівня функціонування особи у взаємодії з її навколишнім середовищем, соціальної інтеграції та незалежності, для чого використовуються інтегровані підходи до оптимізації участі, розбудови та зміцнення ресурсів особи, забезпечення сприятливості навколишнього середовища та залучення особи до взаємодії з її навколишнім середовищем.

Законом затвердженні принципи проведення реабілітації. До загальних принципів проведення реабілітації зокрема віднесені:

- пацієнтоцентричність, що передбачає планування та проведення реабілітації з урахуванням потреб, можливостей та побажань особи, якій надається реабілітаційна допомога, або її законного представника та членів її сім'ї, а також безпосередню їх участь у розробленні, реалізації та внесенні змін до індивідуального реабілітаційного плану;

- цілеспрямованість – організація процесу реабілітації має спрямовуватися на досягнення довго- та короткострокових завдань;

- функціональна спрямованість – реабілітаційна допомога має бути спрямована на досягнення оптимального рівня функціонування та якості життя особи у її середовищі.

При цьому Законом передбачена психологічна допомога в процесі реабілітації організовується з урахуванням таких принципів етичної та безпечної поведінки яка включає:

- виключення або мінімізація ризиків ретравматизації, що передбачає проведення виключно тих

заходів та втручань, які гарантовано не погіршать стан здоров'я особи;

- компетентності, правильної оцінки та ознайомлення з ризиками, спричиненими ситуаціями, в яких могла бути особа;

- відповідальності за отриману інформацію, що передбачає використання інформації з користю для особи, якій надається реабілітаційна допомога, а також для вдосконалення методів протидії різним формам насильства.

Постановою Кабінету Міністрів України «Порядок організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я» від 3 листопада 2021 р. № 1268 визначається, що:

- мережа реабілітаційних закладів, відділень, підрозділів для надання реабілітаційної допомоги дітям створюється відповідно до визначених потреб, захворюваності, демографічних, географічних, інфраструктурних та інших особливостей адміністративно-територіальної одиниці, а також повноважень та потреб місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в реабілітаційній сфері;

- реабілітація у територіальній громаді це стратегія в рамках загального розвитку територіальних громад щодо реабілітації, подолання бідності, вирівнювання можливостей та соціальної інтеграції всіх осіб, які потребують реабілітації, яка забезпечується спільними зусиллями самих осіб, які потребують реабілітації, їх сімей, організацій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сферах охорони здоров'я, освіти, соціального захисту тощо;

- домашня реабілітація – реабілітаційна допомога, що надається за місцем проживання (перебування) особи, яка потребує реабілітації, протягом післягострого та довготривалого реабілітаційних періодів поза реабілітаційним закладом або закладом охорони здоров'я;

- обов'язковим елементом реабілітаційної допомоги є навчання членів сімей, законних представників щодо впровадження рекомендацій фахівців, які входять до складу мультидисциплінарної реабілітаційної команди, у домашніх умовах.

Проведений далі аналіз вказує на те, що основними оперативними функціями громадського здоров'я (ОФГЗ), які визначено ВООЗ та запроваджено в Україні є [16]:

1. Епіднагляд та оцінювання стану здоров'я і благополуччя населення.

2. Моніторинг та реагування на небезпеки для здоров'я і під час надзвичайних ситуацій у сфері охорони здоров'я.

3. Захист здоров'я, у тому числі забезпечення безпеки навколишнього середовища, праці, харчових продуктів тощо.

4. Зміцнення здоров'я, у тому числі вплив на соціальні детермінанти і скорочення нерівностей за показниками здоров'я.

5. Профілактика хвороб, у тому числі ранне виявлення порушень здоров'я.

6. Забезпечення стратегічного управління в інтересах здоров'я і благополуччя.

7. Забезпечення сфери суспільної громадського охорони здоров'я достатньою кількістю кваліфікованими кадрами.

8. Створення стійких організаційних структур і забезпечення їх фінансування.

9. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація), комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.

10. Сприяння розвитку досліджень у сфері охорони здоров'я для наукового обґрунтування відповідної політики і практики.

Необхідно зазначити, що десять ОФГЗ які запропоновані ВООЗ в формі докладного переліку для оцінювання потенціалу та послуг системи громадського здоров'я належать до найважливіших послуг системи громадського здоров'я (ОФГЗ 1–5), а також стосуються всіх аспектів сфери (ОФГЗ 6–10) і сприяють здійсненню ОФГЗ 1–5. При цьому 1 та 2 ОФГЗ в основному стосуються аналітичної інформації з питань громадського здоров'я, 3–5 (ОФГЗ) використовуються в процесі вирішення завдань

щодо захисту й зміцнення здоров'я населення і профілактики хвороб, тоді як 6–10 ОФГЗ покликані сприяти вдосконаленню надання послуг у цілому.

Хочеться окрему увагу звернути на опис ОФГЗ 5 «Профілактика хвороб, у тому числі раннє виявлення порушень здоров'я» де вказується наступне «Третинна профілактика включає реабілітацію пацієнтів із захворюваннями, що уже розвинулися, з метою мінімізації залишкових інвалідизуючих наслідків і ускладнень, а також з метою максимального продовження повноцінного життя, покращення якості життя пацієнта, навіть попри неможливість повного одужання. У цьому контексті профілактика хвороб розглядається як діяльність, спрямована на індивідів і групи населення, які демонструють різні види ризикованої поведінки», що вказує на актуальність піднятої проблеми.

Таким чином система громадського здоров'я та система реабілітації мають єдину задачу по збереженню та зміцненню здоров'я населення при цьому комплексно та етапно забезпечуючи її виконання на що вказано в таблиці.

Таблиця Завдання і функції реабілітації та компетентності спеціаліста з реабілітації у виконанні основних оперативних функцій громадського здоров'я

Основні оперативні функції громадського здоров'я	Визначення, завдання і функції реабілітації	Компетентності спеціаліста з реабілітації
<p>ОФГЗ 4. Зміцнення здоров'я, у тому числі вплив на соціальні детермінанти і скорочення нерівностей за показниками здоров'я</p>	<p>Періодична підтримуюча реабілітаційна допомога – реабілітаційна допомога, що може надаватися протягом довготривалого реабілітаційного періоду з метою запобігання втраті, уповільнення втрати, покращення або підтримки функціонування особи, яка потребує реабілітації;</p> <p>Реабілітація у територіальній громаді – стратегія в рамках загального розвитку територіальних громад щодо реабілітації, подолання бідності, вирівнювання можливостей та соціальної інтеграції всіх осіб, які потребують реабілітації, яка забезпечується спільними зусиллями самих осіб, які потребують реабілітації, їх сімей, організацій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сферах охорони здоров'я, освіти, соціального захисту тощо;</p> <p>Домашня реабілітація – реабілітаційна допомога, що надається за місцем проживання (перебування) особи, яка потребує реабілітації, протягом післягострого та довготривалого реабілітаційних періодів поза реабілітаційним закладом або закладом охорони здоров'я;</p> <p>В амбулаторних реабілітаційних закладах, амбулаторних відділеннях післягострої та довготривалої реабілітації закладів охорони здоров'я, у разі проходження домашньої реабілітації або реабілітації у територіальній</p>	<p>ЗК 2. Здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми пацієнта/клієнта, застосовуючи у практичній діяльності базові знання, клінічне та рефлексивне мислення.</p> <p>ЗК 10. Здатність обирати методи діяльності з позиції їх релевантності, валідності, надійності та планувати технології їх реалізації.</p> <p>СК 01. Здатність розуміти складні патологічні процеси та порушення, які піддаються корекції заходами фізичної терапії.</p> <p>СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання, принципи та характер лікування.</p> <p>СК 03. Здатність проводити фізичну терапію осіб різного віку, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мульти-системних порушеннях (додаток 2).</p> <p>СК 04. Здатність аналізувати, вибирати і трактувати отриману від колег інформацію.</p> <p>СК 05. Здатність обстежувати та визначати функціональний стан, рівень фізичного розвитку, рухові та інші порушення осіб різного віку, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією.</p>

	<p>громаді обсяг реабілітаційної допомоги визначається відповідно до загальних мети та завдань реабілітації, зазначених в індивідуальному реабілітаційному плані особи, яка потребує реабілітації;</p> <p>Спосіб надання амбулаторної реабілітаційної допомоги, домашньої реабілітації або реабілітації у територіальній громаді залежить від загальної мети, зазначеної в індивідуальному реабілітаційному плані, та може потребувати як залучення мультидисциплінарної реабілітаційної команди, так і окремих фахівців з реабілітації, що надають реабілітаційну допомогу згідно із законодавством.</p>	<p>СК 06. Здатність допомагати пацієнту/клієнту зрозуміти, сформулювати та реалізувати власні потреби.</p> <p>СК 07. Здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії.</p> <p>СК 08. Здатність визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження, контролювати тривалість та інтенсивність реабілітаційних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта.</p> <p>СК 09. Здатність контролювати стан пацієнта/клієнта зі складними та мультисистемними порушеннями відповідними засобами й методами/</p> <p>СК 13. Здатність застосовувати знання з ергономіки та універсального дизайну для створення та адаптації безпечного і доступного середовища життєдіяльності клієнта, змінювати фактори фізичного та соціального середовища з метою збільшення функціональної незалежності клієнта.</p>
<p>ОФГЗ 5. Профілактика хвороб, у тому числі раннє виявлення порушень здоров'я</p>		
<p>ОФГЗ 8. Забезпечення міцних організаційних структур і фінансування</p>	<p>Реабілітаційні заклади, відділення, підрозділи: розміщуються в будівлях та приміщеннях, що відповідають вимогам державних будівельних норм В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд".</p> <p>Відповідність будівель та приміщень вимогам безбар'єрності підтверджується документом, виданим фахівцем з питань технічного обстеження будівель та споруд, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат;</p> <p>Фінансування реабілітаційної допомоги здійснюється за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.</p> <p>Фінансування реабілітаційної допомоги, що надається під час проведення реабілітаційних заходів із надання комплексних послуг з реабілітації (абілітації) особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, дітям віком до трьох років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності (з метою запобігання</p>	<p>ЗК 11. Здатність керувати, мотивувати людей рухатися до спільної мети, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>СК 13. Здатність здійснювати менеджмент у фізичній терапії, керувати роботою асистентів та помічників.</p> <p>СК 15. Здатність здійснювати підприємницьку діяльність у фізичній терапії.</p>

	<p>виникненню інвалідності), здійснюється відповідно до частини шостої статті 20 Закону України “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”.</p>	
<p>ОФГЗ 9. Інформаційно-роз’яснювальна діяльність (адвокація), комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров’я</p>	<p>Надання консультативної та методологічної підтримки з питань обмежень повсякденного функціонування/життєдіяльності та з питань надання реабілітаційної допомоги особам, які потребують реабілітації, членам їх сімей, особам, які здійснюють догляд за особою з обмеженнями повсякденного функціонування;</p> <p>Обов’язковим елементом реабілітаційної допомоги є навчання членів сімей, законних представників щодо впровадження рекомендацій фахівців, які входять до складу мультидисциплінарної реабілітаційної команди, у домашніх умовах;</p> <p>Організація і проведення просвітницької роботи серед населення, активна співпраця із засобами масової інформації щодо питань обмежень повсякденного функціонування та обмежень життєдіяльності та надання сучасної реабілітаційної допомоги.</p>	<p>ЗК 8. Здатність до ефективного письмового та усного професійного міжособистісного спілкування з клієнтами, членами мультидисциплінарної команди, фахівцями охорони здоров’я, соціальної та освітньої галузей.</p> <p>СК 17. Здатність формувати та підтримувати терапевтичні стосунки з пацієнтом/клієнтом, використовувати методики підвищення мотивації, демонструвати навички культурно-чутливого та ефективного спілкування.</p> <p>СК 20. Здатність пропагувати потребу у заняттєвій активності на рівні окремої особи, групи людей, організацій чи популяцій, пояснюючи її зв’язок із профілактикою захворювань, запобіганням неповносправності, покращенням здоров’я та досягненням добробуту.</p> <p>СК 22. Здатність розуміти, пояснювати та використовувати знання законодавства у сферах систем охорони здоров’я, соціальної політики і соціального захисту, прав осіб з обмеженнями життєдіяльності з метою збільшення заняттєвої участі та інтеграції пацієнта/клієнта у суспільство.</p> <p>СК 23. Здатність співпрацювати з різними медичними, соціальними службами, впливати на розвиток законодавства та відповідних послуг з метою дотримання прав людей з обмеженнями життєдіяльності.</p> <p>СК 25. Здатність представляти ерготерапію у широкому академічному та науковому міждисциплінарному дискурсі, здійснювати особистий внесок у становлення і розвиток професії ерготерапевта в Україні.</p>
<p>ОФГЗ 10. Сприяння розвитку досліджень у сфері охорони здоров’я для наукового обґрунтування політики і практики</p>	<p>Разом із громадськими об’єднаннями фахівців з реабілітації осіб, які потребують реабілітації, організація та проведення науково-практичних конференцій з питань надання реабілітаційної допомоги, окремих напрямів реабілітації, реабілітаційних втручань тощо</p>	<p>ЗК 4. Здатність проводити наукові дослідження відповідного рівня, публікувати результати в українських та міжнародних наукових виданнях.</p> <p>ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї, брати участь у інноваційних проєктах для вирішення клінічних, наукових та освітніх завдань.</p> <p>СК 11. Здатність впроваджувати сучасні наукові дані у практичну діяльність.</p>

Перспективи подальших досліджень пов'язані із вивченням забезпечення населення територіальних громад комплексними реабілітаційними послугами та інтеграція систем громадського здоров'я і реабілітації в забезпеченні більш високого рівня здоров'я населення.

Висновки

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити висновок, що фізична реабілітація виступає складовою збереження та зміцнення громадського здоров'я населення.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я: розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#n8> (дата звернення: 05 травня 2022).
2. Слабкий Г. О., Миронюк І. С., Брич В. В., Білак-Лук'яничук В. Й. Методологія впровадження системи громадського здоров'я на рівні об'єднаних територіальних громад. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2020. № 3 (85). С. 62-66.
3. Про утворення державної установи "Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України": наказ МОЗ України від 18.09.2015 № 604 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0604282-15> (дата звернення: 05 травня 2022).
4. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я, Закон України № 1053-IX, 3 груд. 2020, Відомості Верховної Ради (ВВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text> (дата звернення: 06 травня 2022).
5. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N2-3, ст.36. [Електронний ресурс] URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення: 06 травня 2022).
6. Порядок організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1268-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06 травня 2022).
7. Миронюк І.С., Слабкий Г.О., Шафранський В.В., Брич В.В., Білак-Лук'яничук В.Й. Територіальні громади як базовий рівень забезпечення зміцнення та збереження здоров'я населення. Україна. Здоров'я нації. 2021. №4 (66). С. 57-62.
8. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 08 травня 2022).
9. Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад: Закон України від 16 квітня 2020 року № 562-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/562-20#Text> (дата звернення: 08 травня 2022).
10. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>. (дата звернення: 08 травня 2022).
11. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст.31. [Електронний ресурс] URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2168-19> (дата звернення: 08 травня 2022).
12. Gimigliano F., Negrini S. The World Health Organization "Rehabilitation 2030: a call for action". [Electronic resource]. European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine. 2017. Vol. 53, No. 2. P. 155–168. DOI <https://doi.org/10.23736/S1973-9087.17.04746-3>.
13. Global status report on noncommunicable diseases 2014 [Electronic resource]. World Health Organization, 2014. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/148114>.
14. World health statistics 2016: monitoring health for the SDGs sustainable development goals [Electronic resource]. Geneva : World Health Organization, 2016. 120 p. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/206498>.
15. World report on ageing and health [Electronic resource]. World Health Organization, 2015. 247 p. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/186463>.
16. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. Копенгаген : Европейское региональное бюро ВОЗ, 2012 (документ EUR/RC62/12). 52 с.

References

1. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku systemy hromadskoho zdorovia: rozporiadzhennia KМУ vid 30 lystopada 2016 r. № 1002-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#n8> (data zvernennia: 05 travnia 2022).
2. Slabkyi H. O., Myroniuk I. S., Brych V. V., Bilak-Lukianchuk V. Y. Metodolohiia vprovadzhenia systemy hromadskoho zdorovia na rivni obiednanykh terytorialnykh hromad. Visnyk sotsialnoi hihiieny ta orhanizatsii okhorony zdorovia Ukrainy. 2020. № 3 (85). S. 62-66.
3. Pro utvorennia derzhavnoi ustanovy "Tsentr hromadskoho zdorovia Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy": nakaz MOZ Ukrainy vid 18.09.2015 № 604 [Elektronnyi resurs]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0604282-15> (data zvernennia: 05 travnia 2022).
4. Pro rehabilitatsiiu u sferi okhorony zdorovia, Zakon Ukrainy № 1053-IX, 3 hrud. 2020, Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text> (data zvernennia: 06 travnia 2022).

5. Pro rehabilitatsiiu invalidiv v Ukraini: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2006, N2-3, st.36. [Elektronnyi resurs] URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (data zvernennia: 06 travnia 2022).
6. Poriadok orhanizatsii nadannia rehabilitatsiinoi dopomohy u sferi okhorony zdorovia: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3 lystopada 2021 r. № 1268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1268-2021-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 06 travnia 2022).
7. Myroniuk I.S., Slabkyi H.O., Shafranskyi V.V., Brych V.V., Bilak-Lukianchuk V.I. Terytorialni hromady yak bazovyi riven zabezpechennia zmitsnennia ta zberezhennia zdorovia naseleння. Ukraina. Zdorovia natsii. 2021. №4 (66). S. 57-62.
8. Pro dobrovilne obiednannia terytorialnykh hromad: Zakon Ukrainy vid 5 liutoho 2015 roku № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (data zvernennia: 08 travnia 2022).
9. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo vyznachennia terytorii ta administratyvnykh tsestriv terytorialnykh hromad: Zakon Ukrainy vid 16 kvitnia 2020 roku № 562-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/562-20#Text> (data zvernennia: 08 travnia 2022).
10. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 1 kvitnia 2014 r. № 333-r. Ofitsiyni portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>. (data zvernennia: 08 travnia 2022).
11. Pro derzhavni finansovi harantii medychnoho obsluhovuvannia naseleння: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2018, № 5, st.31. [Elektronnyi resurs] URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2168-19> (data zvernennia: 08 travnia 2022).
12. Gimigliano F., Negrini S. The World Health Organization “Rehabilitation 2030: a call for action”. [Electronic resource]. European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine. 2017. Vol. 53, No. 2. P. 155–168. DOI <https://doi.org/10.23736/S1973-9087.17.04746-3>.
13. Global status report on noncommunicable diseases 2014 [Electronic resource]. World Health Organization, 2014. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/148114>
14. World health statistics 2016: monitoring health for the SDGs sustainable development goals [Electronic resource]. Geneva : World Health Organization, 2016. 120 p. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/206498> .
15. World report on ageing and health [Electronic resource]. World Health Organization, 2015. 247 p. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/186463>.
16. Evropejskij plan dejstvij po ukrepleniyu potentsiala i uslug obshchestvennogo zdravoohraneniya. Kopengagen : Evropejskoe regional'noe byuro VOZ, 2012 (dokument EUR/RC62/12). 52 c.

Дата надходження рукопису до редакції: 27.05.2022 р.

Мета дослідження: визначення місця фізичної реабілітації в системі збереження та зміцнення громадського здоров'я населення.

Матеріали та методи. Методи: бібліосемантичний, структурно-логічного аналізу. Матеріали: законодавчі акти з розвитку системи громадського здоров'я та реабілітації.

Результати. Представлено місце фізичної реабілітації в системі збереження та зміцнення громадського здоров'я населення на сучасному етапі розвитку суспільства та реформування системи охорони здоров'я.

Висновки. Фізична реабілітація виступає складовою збереження та зміцнення громадського здоров'я населення.

Ключові слова: фізична реабілітація, громадське здоров'я, збереження, зміцнення, роль.

Goal of research: determination of the place of physical rehabilitation in the system of preservation and strengthening of public health of the population.

Materials and methods. Methods: bibliosemantic, of structural-and-logical analysis. Materials: legislative documents on the development of the public health and rehabilitation system.

Results. The place of physical rehabilitation in the system of preservation and strengthening of public health of the population at the present stage of society development and the health care system reforming is represented in the article.

Conclusions. Physical rehabilitation is a component of preserving and strengthening public health of the population.

Key words: physical rehabilitation, public health, preserving, strengthening, role.

Відомості про автора

Співак Антоніна Петрівна – фізичний терапевт, старший викладач кафедри фізичного виховання ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; 88000, пл. Народна, 3, м.Ужгород, Україна.
antonina.spivak@uzhnu.edu.ua